

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

ЗМІСТ

МИСТЕЦТВО

Атаманчук Елеонора Богдана, Топорівська Ярослава. Фундатори диригентсько-хорової підготовки студентів факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка.....	9
Багрій Владислав. Творчість Гулака-Артемівського в українській вокальній спадщині.....	16
Бардецький Володимир. Проблематика сучасної української авторської музики.....	21
Богатирьова Майя, Лупак Наталія. Вплив стародавніх культур на іспанський танець.....	26
Боднарчук Каріна, Машталер Ірина. Фестивалі та конкурси з хореографічного мистецтва: значення для професійного росту танцівників.....	35
Валькова Юля. Особливості роботи диригента в контексті виконавської інтерпретації хорових творів.....	41
Водяна Марія. Розробка регіональної програми розвитку камерно-інструментального та оркестрового виконавства Тернопільщини.....	45
Волох Дмитро, Щур Людмила. Роль хореографічного мистецтва у формуванні національної ідентичності.....	52
Галела Христина, Щур Людмила. Національний вираз сучасної української пісенної естради: методологія питання.....	59
Гудкова Аліна. Декоративний живопис як можливість розвитку художнього бачення в дітей.....	65
Довгань Олександра, Водяна Валентина, Солонинка Тетяна. Роль акторської майстерності у створенні сценічного образу у хореографії.....	70
Доленко Катерина. Вплив традицій українського народного мистецтва на сучасне живописне мистецтво.....	76
Заліщук Анастасія. Використання сучасного танцю Contemporary Dance у процесі психологічної гармонізації особистості.....	79

ВПЛИВ СТАРОДАВНІХ КУЛЬТУР НА ІСПАНСЬКИЙ ТАНЕЦЬ

Майя Богатирьова,

*студентка II курсу бакалаврату спеціальності 024 Хореографія
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

Наталія Лупак,

*доктор педагогічних наук, професор кафедри
педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

У статті розглядається вплив стародавніх культур на розвиток іспанського танцю, зокрема його зв'язок з культурами античності, арабським світом, єврейським мистецтвом та іншими історичними традиціями. Досліджено, як елементи танцювальних практик цих культур, зокрема рухи, ритми та хореографічні техніки, були інтегровані в традиції іспанського танцю, зокрема в фламенко та інші народні стилі. Розглянуто вплив арабської та мавританської культур на формування іспанських танцювальних традицій, а також роль єврейської та ромської спадщини в еволюції іспанських танців, вказуючи на злиття різних культурних впливів, що створили унікальний танцювальний стиль. Підкреслено важливість історичних контекстів для формування національних танцювальних стилів.

***Ключові слова:** хореографія, іспанський танець, стародавні культури, національні танцювальні стилі.*

Актуальність дослідження полягає в глибокому аналізі культурних процесів, що формували одне з найбільш яскравих та емоційно насичених танцювальних мистецтв світу – іспанський танець. Протягом століть Іспанія була перехрестям численних культур, зокрема римської, арабської, єврейської та ромської, що значно вплинули на формування сучасних іспанських танцювальних традицій, таких як фламенко, фанданго, секільйо та інші.

Це дослідження має важливе значення для розуміння не лише розвитку іспанського танцю, але й його культурних та історичних коренів. Розкриття зв'язків між танцювальними традиціями та їхньою історичною спадщиною дозволяє глибше усвідомити, як різноманітні впливи, що утворювались під час завоювань, релігійних і соціальних змін, сприяли становленню національної ідентичності Іспанії.

Нагальність такого дослідження полягає і в необхідності збереження та популяризації культурної спадщини через танець, що є важливим компонентом не тільки національної культури, але й глобального культурного діалогу. Вивчення стародавніх культур та їхнього впливу на іспанський танець дозволяє відновити історичну пам'ять і продовжити розвиток цього мистецтва в умовах сучасного світу.

Походження іспанського танцю є результатом багатого культурного взаємодії, що відбувалась протягом століть. Відзначаючи своєрідний сплав традицій і впливів, іспанський танець, зокрема такі стилі, як фламенко, відображає глибоке коріння, що сягає в далеке минуле і охоплює різноманітні культури та цивілізації.

Як зазначає Д. Шариков: «народний танець – фольклорний танець, який виконують у своєму природному середовищі і має певні традиційні для цієї місцевості рухи, ритми, костюми тощо. Фольклорний танець – це стихійний прояв почуттів, настрою, емоцій, виконують в насамперед для себе, а потім – для глядача (суспільства, групи). Термін «народний танець» іноді застосовується до танців, які мають історичне значення в європейській культурі та історії. Для інших культур терміни «етнічний танець», або «традиційний танець», іноді використовують, хоча («традиційний танець») може містити умови церемоніального танцю. Існує низка таких сучасних танців, як хіп-хоп, що розвиваються спонтанно, але термін «народний танець», зазвичай, не застосовують до них, замість нього використовують термін «вуличні танці». Термін «народний танець» призначений для танців, які значною мірою пов'язані

з традицією та зародились у ті часи, коли існували відмінності між танцями «простого народу» і танцями «вищого суспільства» (Шариков, 2014: 110–111).

Одним із важливих джерел впливу є культура античності, зокрема грецька та римська. Від античних часів в Іспанії збереглися елементи театрального мистецтва та танцю, що мали характерний ритм і виразність. Танці в античних традиціях часто супроводжували ритуали, свята і вистави, а також були інструментом для вираження емоцій та соціальних функцій. Це виявляється в багатьох аспектах іспанського танцю, зокрема в його драматургії та вмілому використанні тілесних рухів для передачі глибоких емоцій і значень.

Однак, найбільший вплив на розвиток іспанського танцю справила арабська культура, яка залишила значний слід у житті Іспанії, зокрема на півдні, де араби панували протягом кількох століть. Від арабської спадщини іспанський танець успадкував складні ритмічні структури, вишукані рухи рук і тіла, а також певні музичні мотиви, що стали основою для фламенко та інших народних танців. Арабська музика з її мелодійністю і тонкими акцентами на ритмі стала важливою складовою частиною танцювальної культури Іспанії.

Не менш важливим є вплив єврейської культури, особливо в контексті хорових танців та ритуальних рухів, що також відобразилися в іспанському танцювальному мистецтві. Єврейські традиції, зокрема на півдні Іспанії, мали глибокий вплив на розвиток стилістичних особливостей танцю, включаючи динамічні та виразні рухи, характерні для фламенко та інших народних форм.

Також слід зазначити важливість циганської культури, яка стала невід'ємною частиною іспанського танцю. Ромські танці зі своєю емоційністю, пристрасстю і витонченістю мали вплив на фламенко, надавши йому глибокий емоційний зміст, що з'єднує в собі елементи страждання, радості та пристрасності.

Таким чином, іспанський танець є результатом багатонаціональної культурної інтеграції, яка об'єднала впливи античних, арабських, єврейських і ромських традицій. Кожен з цих елементів надав танцю особливу ритмічну структуру, емоційну глибину та виразність, що зробило його унікальним в контексті світового танцювального мистецтва. Ця змішана спадщина допомогла створити

стиль, що є одночасно складним, багатошаровим і надзвичайно виразним, і зберігає свою популярність і сьогодні, продовжуючи захоплювати серця людей у всьому світі.

Арабська та мавританська культури, які впродовж кількох століть мали значний вплив на Піренейський півострів, відіграли важливу роль у формуванні іспанських танцювальних традицій, зокрема фламенко та інших народних стилів. Ці культури, які були присутні на півдні Іспанії, значно вплинули на естетику танцю, залишивши помітний слід у ритміці, рухах та загальному характері іспанських танців.

Одним з основних впливів арабської та мавританської культур стало введення складних ритмічних структур. Арабські музичні традиції, які відзначаються багатством і різноманіттям ритмів, стали важливою основою для розвитку іспанської танцювальної музики. Багатогранні та мінливі ритмічні угруповання, що властиві арабським і мавританським композиціям, дозволяють танцівникам фламенко використовувати надзвичайно складні і точні ритми. Ці ритмічні структури не тільки формують основу для музики, але й визначають технічні особливості рухів танцівників, зокрема їхню здатність до спонтанної імпровізації у відповідь на змінні музичні акценти.

Важливим елементом арабської спадщини є витончені рухи рук і тіла, які мають велике значення у формуванні емоційної виразності іспанського танцю. У арабській культурі танець часто був пов'язаний із тонкими і вишуканими рухами, що підкреслювали грацію, елегантність і внутрішню силу. Це сприяло розвитку технік фламенко, де рухи рук, кистей і пальців набувають величезного емоційного навантаження. Руки стають важливим інструментом виразу, передаючи не лише красу руху, але й глибокі емоції, які танець передає глядачеві. У фламенко руки є своєрідними «месенджерками», що через кожен рух передають цілу палітру емоцій – від ніжності до гніву, від любові до смутку.

Мавританський вплив також відображається в складних рухах тіла, які характеризуються плавністю та одночасною силою. Танцівники, виконуючи свої рухи, зберігають неймовірну рівновагу між витонченістю і потужністю, що

відображає давню арабську традицію поєднання краси з внутрішньою силою. Ця гармонія між елегантністю і емоційною насиченістю створює неповторний характер іспанського танцю, який здатний передати найглибші людські переживання.

Варто також зазначити, що мавританська культура принесла в Іспанію нові елементи декорації та сценічного оформлення, що пізніше вплинули на оформлення танцювальних виступів. Мавританські традиції побудови простору та використання символізму стали частиною танцювальних перформансів, де простір і рухи не просто слідують за музикою, а стають єдиним художнім виразом.

Так, арабська та мавританська культури залишили глибокий і незабутній слід в іспанських танцювальних традиціях, зокрема через вплив на ритмічні структури, рухи рук і тіла. Це поєднання витонченості, сили та емоційної насиченості не лише сформувало унікальний характер іспанського танцю, а й визначило його значення як потужного засобу для передачі внутрішнього світу людини.

Єврейська та ромська спадщина стали невід'ємною частиною еволюції іспанських танців, зокрема таких стилів, як фламенко, що в своїй основі має глибоке злиття різних культурних впливів. Обидві ці культури, які відіграли важливу роль у формуванні іспанської танцювальної традиції, принесли унікальні елементи, що стали основою для створення багатогранного та емоційно насиченого танцювального мистецтва.

Єврейська спадщина в Іспанії, зокрема серед єврейських спільнот на півдні країни, мала значний вплив на розвиток танцювальних традицій. Єврейські танці часто відзначались своєю ритмічністю, урочистістю та глибокою символікою, що передавала не лише духовну практику, а й народні звичаї. У танцювальних рухах єврейських спільнот Іспанії можна було побачити певні риси, які потім знайшли своє місце в традиціях фламенко, зокрема в динаміці рухів, ритмічних структурах і емоційній глибини виразу. Відзначаються також збережені елементи, які вказують на ритуальні танці, що виконувалися для відображення

духовних переживань, що пізніше вплинули на розуміння емоційності та драматизму в іспанському танці.

Не менш важливим впливом стала ромська культура, зокрема її танцювальні та музичні традиції, які стали значною частиною формування стилю фламенко. Роми, які прибули до Іспанії в середньовіччі, принесли з собою свою музику та танці, які поєднували елементи східних, індійських та європейських традицій. Ромські танці відзначались своєю емоційною виразністю, експресивними рухами і пристрастю, що стало визначальним для характеру фламенко. Ритмічні удари по землі, енергійні рухи ніг та майстерне використання жестів рук стали невід'ємними елементами, що збереглися і розвинулись у іспанських танцях.

Ці культурні впливи переплелися з іншими традиціями, такими як арабська та мавританська музика, що дала свої ритми і мелодії, створюючи унікальну хореографічну мову, в якій змішуються різні стилі і вирази. Поєднання елементів єврейської ритуальності, ромської пристрасті і арабської мелодійності сформувало стиль, що став символом іспанської культури. Відтак, розвиток іспанського танцю можна розглядати як результат багатокультурної взаємодії, де кожен культурний пласт вніс свій відбиток в особливу драматургію і виразність рухів, а також в ритмічну структуру і музичну основу.

Злиття цих культурних впливів не тільки створило нову танцювальну традицію, але й відкрило нові можливості для танцівників виражати глибокі емоційні стани через рухи та музику. Фламенко, як яскравий представник іспанського танцю, є яскравим прикладом того, як різноманітні культурні спадщини можуть взаємодіяти та породжувати унікальний художній стиль, який продовжує захоплювати й надихати покоління танцівників та глядачів у всьому світі.

Історичні контексти відіграють важливу роль у формуванні національних танцювальних стилів, оскільки саме через танець можна відстежити глибокі культурні, соціальні та політичні зміни, що відбувались у суспільствах протягом століть. Танці, як одне з найдавніших мистецтв, не тільки відображають

емоційний і психологічний стан людей, але й є виразниками важливих подій і трансформацій в історії країни чи народу. Змінюючись разом із розвитком цивілізацій, танець вбирає в себе різноманітні впливи, які відображають культуру, релігію, економічні умови і навіть політичні реалії певної епохи.

Наприклад, багато національних танців Європи, зокрема іспанський фламенко або російський народний танець, сформувалися під впливом багатьох зовнішніх факторів. Іспанія, через своє багатокультурне минуле, де перепліталися римська, арабська, єврейська та ромська культури, отримала танцювальні традиції, які стали одними з основних символів національної ідентичності. Власне, фламенко, що є поєднанням цих культур, став не просто танцем, а глибоким виразом історичних переживань і соціальних конфліктів, які переживали іспанці, зокрема на півдні країни. Тут кожен рух, кожен ритм несе в собі відбиток минулого, емоційний відгук на суспільні зміни.

Важливість історичних контекстів можна також побачити в тому, як танець служить свідченням національних традицій, ритуалів та свят. Наприклад, в Україні традиційні народні танці часто були пов'язані з сільськогосподарськими циклами, змінами сезонів, релігійними святами. Вони не тільки служили для розваг, але й мали важливе символічне значення, відображаючи цикл життя людини, її зв'язок із природою та громадськими традиціями.

Вивчаючи історичні контексти, можна побачити, як національні танцювальні стилі стали своєрідними «живими документами», що зберігають пам'ять про минулі епохи, різноманітні впливи та трансформації. Вони не лише передають емоції і настрої певної епохи, а й дозволяють глибше зрозуміти цінності і соціальні структури суспільства того часу. Завдяки цьому танець є важливим інструментом для вивчення історії, оскільки він не тільки зберігає, але й інтерпретує історичні події, допомагаючи нам зрозуміти, як національна ідентичність формувалась в процесі взаємодії з різними культурами та історичними обставинами.

Отже, іспанський танець є яскравим прикладом того, як багатівікова взаємодія різних культур сформувала унікальний стиль, який зберігає елементи численних традицій. Вплив стародавніх культур на іспанське танцювальне мистецтво є не лише результатом історичних процесів, але й важливою частиною культурної спадщини Іспанії. Одним з основних впливів є антична спадщина, зокрема римська та грецька культури, які позначилися на ритмічних структурах та естетиці рухів. Іспанські танці, у тому числі їхні класичні елементи, зберігають риси гармонії та пропорційності, що були характерні для античного мистецтва.

Не менш значний вплив на розвиток іспанських танців справила арабська та мавританська культура. Витонченість рухів, складні ритмічні структури і мелодійність музики арабського походження стали основою для багатьох танцювальних технік Іспанії, зокрема фламенко. Арабська спадщина сприяла розвитку танцю як потужного засобу емоційного вираження та театральної виразності. Єврейська та ромська культури також стали важливими складовими частинами формування іспанських танцювальних традицій.

Злиття цих різноманітних культурних впливів створило танець, що є не лише мистецтвом, але й живим відображенням багатогранної історії Іспанії. Унікальність іспанських танців полягає саме в тому, що вони стали синтезом різних елементів, що надають їм виразності, емоційної глибини і культури. Сьогодні цей танець є важливою частиною національної ідентичності Іспанії, яка продовжує розвиватися і зберігати в собі багатство стародавніх культур.

Звідси, вплив стародавніх культур на іспанський танець – це не лише історичний процес, але й основа для створення стилю, що вражає своєю емоційною силою і технічною досконалістю. Це є результатом багатівікового злиття різних традицій, що зробили іспанський танець однією з найяскравіших культурних спадщин світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горобець, А. О. (2021). Вплив іспанської хореографії на формування мексиканської танцювальної культури. Херсон: ХДУ.
2. Шариков, Д. І. (2012). Первісний і давньосхідний танець: розвиток і виражальні форми. *Вісник НАКККіМ: збірник наукових праць*, (3), 163–167.
3. Шариков, Д. І. (2014). Стилiстичні рiзновиди народного танцю в свiтi. *Вiсник Львiвського унiверситету. Серiя: Мистецтвознавство*, (14), 110–119.

